

- voldoende voorraad hebben om eventuele reparaties te kunnen verrichten.
24. De uitwendige hoeken en de beëindiging moeten bestaan uit tegels met geglaazuurde randen.
 25. De voegen mogen niet groter zijn dan 3 mm en moeten vol en zat ingewassen worden met speciale voegspecie.
 26. Let erop dat u het tegelwerk zo verdeelt dat de tegels niet smaller worden dan 5 cm.
 27. De hoogte van het tegelwerk boven de vloer en in de badkamer is minimaal 2,1 meter. In het toilet minimaal 1,2 meter boven de vloer.
 28. De vloertegels moeten met voldoende afschot (minimaal 5 mm per strekkende meter) naar de afvoerput worden gelegd.
 29. Werk de inwendige hoeken en de aansluiting aan het sanitair af met sanitairkit en niet met voegmassa.
 30. De tegels moeten een KOMO certificaat hebben.
 31. De wandtegels mogen de volgende afmeting hebben: 15/15 of 20/20 of 15/20 cm.
 32. Indien er op gipsplaten wordt getegeld, brengt u eerst een voorstrijklaag aan.
 33. De tegels mogen niet geveerd worden.

34. De aansluiting van de wand aan de vloer moet eerst worden voorzien van kimband voordat er gestart wordt met het aanbrengen van het tegelwerk.

Elektra

35. Elektra in de badkamer moet zijn aangebracht door een erkende installateur.
36. De metalen onderdelen in de badkamer moeten zijn geaard.
37. De verlichting moet waterdicht zijn en geschikt om in vochtige ruimten te worden toegepast.
38. De schakelaars of aansluitingen moeten zich buiten de douche/badruimten bevinden of minimaal 60 cm van de wastafel, douche- of badvoorziening.
39. Losse draden of schakelaars in de badkamer en toiletruimte zijn niet toegestaan.

ONDERHOUDSTECHNISCHE EISEN

40. Het onderhoud aan de door u aangebrachte voorziening is voor uw eigen rekening. Indien u een Serviceabonnement heeft, worden de verschillende onderdelen op basis van de oorspronkelijke standaard voorziening onderhouden. Zie daarvoor de brochure 'Onderhoud en Reparaties'.

Verhuurtechnische eisen

41. Kies niet al te opvallende kleuren.

Aanbevolen materialen

De kranen moeten van het merk Venlo of Grohe zijn. Het sanitair wat wij aanbevelen is van Sphinx.
De stortbak van het merk Wisa.
Tegelwerk op vloer of wand van Mosa of Sphinx.

Tip

Leveranciers van sanitair, badkamers en dergelijke kunnen u uitstekend informeren over de juiste hoogte, breedte en indeling van de badkamer. Er bestaan ook voldoende mogelijkheden om wat beperkter te werk te gaan. U kunt bijvoorbeeld alleen een wastafel vernieuwen of alleen een douchecabine. In de woonwinkels van Woonbron kunt u verschillende soorten en kleuren tegels bekijken.

U kunt een aanvraag doen om een tweede toilet tegen huurverhoging te laten plaatsen door Woonbron. De opzichter beoordeelt eerst of die mogelijkheid er is.

Woonbron

Postbus 2346
3000 CH Rotterdam

Woonbron Hoogvliet
Kinheim 15
3191 EG Hoogvliet
telefoon (010) 231 13 11

Woonbron Spijkenisse
Oberonweg 1
3208 PE Spijkenisse
telefoon (0181) 67 06 70

Woonbron Prins Alexander
Zevenkampsering 342
3068 HG Rotterdam
telefoon (010) 286 88 66

Woonbron Delfshaven
Aelbrechtskade 82
3023 JA Rotterdam
telefoon (010) 244 16 66

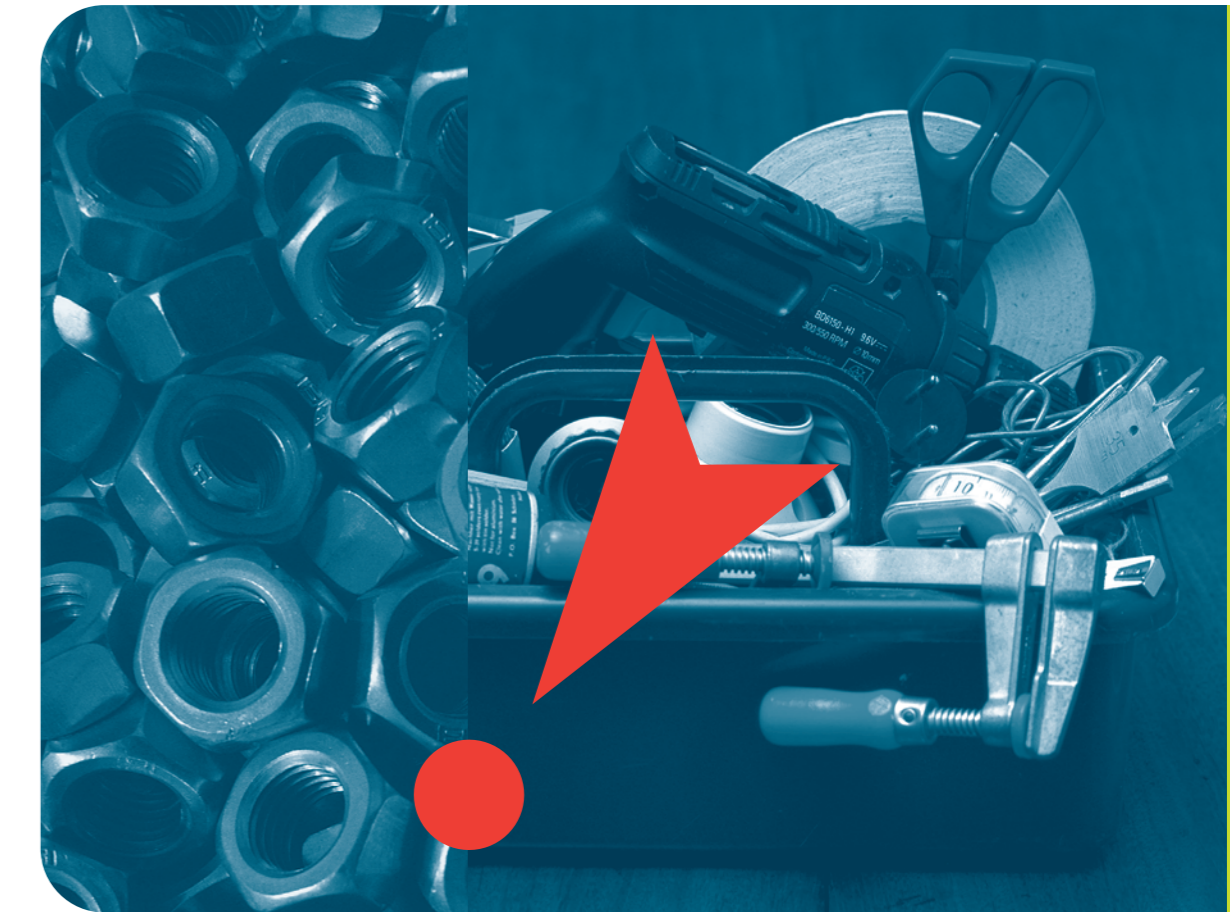
Woonbron IJsselmonde
Adriaan de Jongstraat 32
3078 GA Rotterdam
telefoon (010) 292 41 40

Woonbron Delft
Aart van der Leeuwlaan 8
2624 LD Delft
telefoon (015) 888 05 00

Woonbron Dordrecht
Van Baerleplantsoen 26
3314 BH Dordrecht
telefoon (078) 633 68 88

www.woonbron.nl

Klussenwijzer

Sanitair installeren

Wilt u zelf iets veranderen aan keuken, muren, deuren, sanitair; ergens een wand tussen plaatsen of wilt u meer doen aan beveiliging of isolatie van de woning, dan helpen de Klussenwijzers van Woonbron u op weg.

De voorwaarden waaraan een zelf aangebrachte voorziening moet voldoen staan in de brochure ‘Zelf klussen’. Deze kunt u ophalen bij de vestiging in uw wijk, telefonisch bestellen of downloaden van de website www.woonbron.nl. Lees de voorwaarden goed door, voordat u aan een doe-het-zelf klus begint.

Niet alle klussen zijn even makkelijk uit te voeren. We hebben de moeilijkheidsgraad met “sterren” aangegeven:
** klusser zonder ervaring*
*** handig iemand*
**** vakman*

U wilt uw oude wc met stortbak vervangen door een modern duoblok of uw douchebak inruilen voor een comfortabel ligbad? U kunt dit heel goed zelf doen, als u maar de juiste materialen gebruikt en de aanwijzingen van deze Klussenwijzer opvolgt. Het is wel van belang om vooraf toestemming te vragen voor deze veranderingen.

WATER AAN- EN AFVOER**

Ook als u uitgaat van bestaande aansluitingen, ontkomt u niet aan een kleine verlenging of omlegging van de leidingen. In verreweg de meeste huizen is de waterleiding van koper. Een 22 cm dikke

buis komt uw huis binnen bij de watermeter en hoofdstopkraan. Vandaar zijn er vertakkingen met een diameter van 15 mm naar de keuken, de badkamer en het toilet. Kranen en toestellen zijn hier vaak met een leiding van 12 mm dikte op aangesloten. Het water wordt via de verticale standpijp afgevoerd naar het riool. De afvoerbuizen zijn doorgaans van PVC; die van het toilet heeft een diameter van 110 mm, de overige 40 of 50 mm. Aan het begin van elke afvoer zit een sifon of stankafsluiter, waar u altijd bij moet kunnen, om verstoppingen te verhelpen.

Sluit u voordat u begint altijd de waterleiding af. Draai de hoofdkraan dicht en zet daarna alle kranen in huis open. Soms hebben vertakkingen een eigen stopkraan en volstaat het om maar een gedeelte van het circuit af te sluiten.

Voor een sanitaire klus heeft u het volgende nodig: rolmaat, waterpas, ijzerzaag en verstekbak of pijpensnijder, pijpenbuiger, schuurpapier, waterpomptang, steeksleutels, soldeerbrander, boormachine en schroevendraaier.

KOPEREN AANVOERLEIDINGEN**

Voor de waterleiding gebruikt u een

koperen Kiwa-gekeurde buis met de juiste diameter. Buigen doet u met een pijpenbuiger of door bochtstukken van 45° of 90° aan te brengen. Andere verbindingen maakt u met hulpstukken als muurplaat, T-stuk of kruisstuk. Met een sok koppelt u twee buiseinden, met twee S-koppelingen monteert u een mengkraan en voor uitzonderlijke gevallen is er de flexibele koppeling. U kunt de verbindingen solderen of gebruik maken van kneffittingen, wat makkelijker is maar wel flink duurder.

Om te solderen zaagt of snijdt u de buis haaks af. Schuur de bramen weg en reinig de buitenkant van de buis en de binnenkant van het hulpstuk met staalwol. Smeer beide uiteinden in met soldeervet en schuif ze in elkaar.

Zet de vlam van de brander erop. Zodra het vet gaat vloeien, drukt u de soldeerdraad tegen de afsluitnaad. Het soldeer vloeit dan vanzelf naar binnen. Maak de verbinding na afkoeling schoon met een vochtige doek. Ook voor een kneffitting moeten de buiseinden haaks en braamloos zijn. Bevestig de moeren en de ring. Steek de buizen in de fitting en draai de moeren met steeksleutels stevig vast. Zet de leidingen met beugels of klemzadels vast

op de muur. Plaats deze maximaal een meter uit elkaar en op hooguit 15 cm van een haakse bocht. Waterleidingen krimpen en zetten uit. Omring ze, waar ze door vloeren en muren gaan met een stukje PVC-buis dat een iets grotere diameter heeft. Dicht de naden met siliconenkit. Als de koperen leidingen worden ingestort in beton, is het beter ze te omringen met PVC-buis.

KUNSTSTOF AFVOERLEIDINGEN**

Voor kunststof leidingen bestaan er eveneens hulpstukken als bochten, T-stukken en moffen. Als die zijn voorzien van een rubberen ring, steekt u ze zo in elkaar, anders gebruikt u PVC lijm. Zaag de buizen haaks af en verwijder bramen met een mesje. Maak de onderdelen vetvrij met een speciaal reinigingsmiddel, breng de lijm aan en schuif de delen in elkaar. Hierna mag u ze niet meer draaien, anders gaat de verbinding lekken. Met beugels bevestigt u de leidingen op de muur of tegen de onderkant van de vloer. Laat afvoerleidingen nooit precies horizontaal lopen.

EEN TOILET INSTALLEREN***
U kunt kiezen uit een toiletpot met uitlaat naar achteren of naar beneden. De afstand tussen de pot en de achterwand bepaalt het type waterreservoir. Wellicht is er voldoende ruimte voor een duoblok, waarbij pot en reservoir één geheel vormen. Anders komt de stortbak hoger tegen de wand. Of u blijft gewoon de oude gebruiken. Verwijder eerst alles, wat u wilt vervangen. Draai de stopkraan van het reservoir dicht en spoel door, haal de valpijp weg, neem de stortbak van de wand en schroef de pot los.

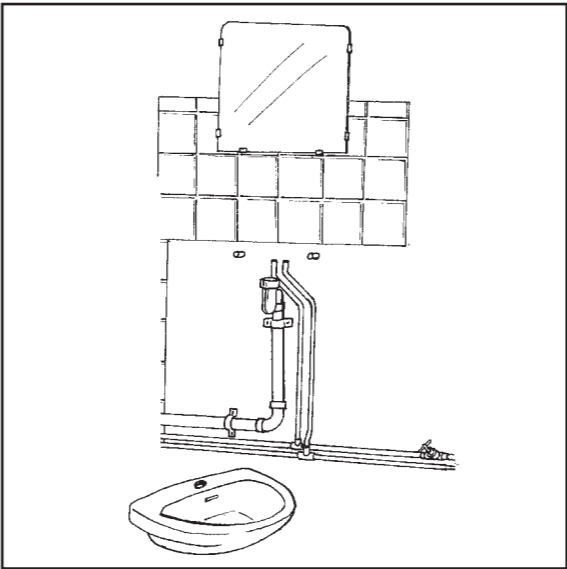
Stop het afvoergat tijdelijk dicht, zodat er niets in kan vallen. Bevestig de nieuwe stortbak aan de wand en monteer de toevoerleiding en het stopkraantje. Haal voordat u gaat solderen de losse onderdelen uit het kraantje, anders verbranden ze. Sluit vervolgens met een moer en een rubberen ring de PVC-buis aan de pot aan. Zet het nieuwe toilet boven de afvoer en teken de schroefgaten af. Boor de gaten; gebruik bij een betonvloer pluggen. Schuif het afvoermanchet over de uitlaat van de pot, eventueel met wat afwasmiddel en maak de naden waterdicht met siliconenkit. Plaats nu het toilet waterpas met wat stukjes hardboard onder de rand en schroef het vast. Sluit tot slot de valpijp aan. Bij een duoblok hoeft u alleen de pot te plaatsen en watertoevoer te verzorgen.

EEN BAD OF DOUCHE AANLEGGEN***

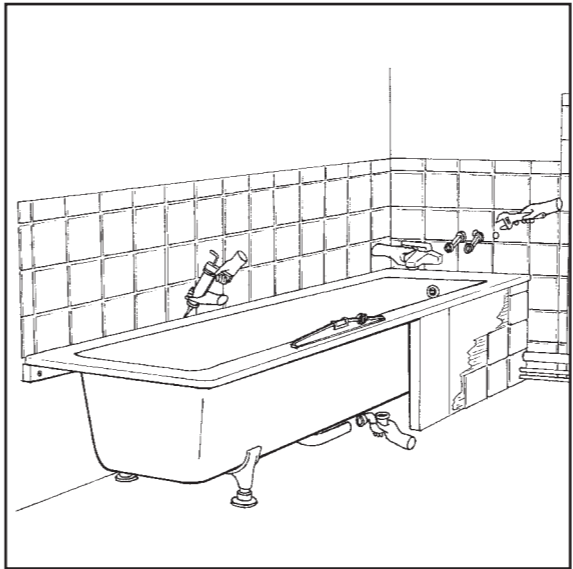
Bij een ligbad en een douche komen de leidingen voor warm en koud water binnen via een muurplaat. Hierop wordt een mengkraan aangesloten met behulp van twee S-koppelingen. Omdat die onafhankelijk van elkaar kunnen draaien, is het altijd mogelijk om de kraan exact horizontaal te bevestigen. U maakt de koppelingen waterdicht door de schroefdraad met teflontape te omwickelen.

BAD***

Lig-, zit- en andere baden zet u met stelpeootjes zuiver horizontaal. De randen laat u rondom steunen op een ombouw. Waar het bad tegen de muur komt, bevestigt u met pluggen en schroeven een stevige lat. Laat de andere zijde rusten op een frame van bijv. houten balken van 44 x 67 cm en gipsplaten.

Een wastafel plaatsen

Een bad plaatsen

Of metsel wandjes van gasbetonblokken, die makkelijker te betegelen zijn. Neem in de ombouw een tegelluikje op, zodat u altijd de sifon kunt bereiken.

Maak eerste de afvoer in orde. Bevestig in het bad de afvoerplug en monteer de overloop die hiermee één geheel vormt. Smeer de bovenrand van de ombouw af met specie en druk het bad hierin totdat het op de ondersteuning rust. Dicht de naden af met siliconenkit. Breng via het luikje de sifon aan tussen de badplug en de afvoerleiding. Aan de onderkant van het metalen bad zit een lip die u met een blanke draad, beschermd door een elektrabuis, met de aardleiding verbindt. Als u de ruimte onder het bad opvult met glas- of steenwol, blijft het water langer warm. Sluit als laatste de mengkraan aan.

DOUCHE***

Het installeren van een douche gaat op dezelfde wijze als van een bad. Let op dat onder de bak voldoende ruimte overblijft voor de sifon.

N.B. In badkamers mogen verlichtingsarmaturen, contactdozen en elektrische apparaten uitsluitend worden aangebracht of gebruikt op ten minste 60 cm van het sanitair.

EEN WASTAFEL PLAATSEN**

Alleen een sterke wand kan een wastafel dragen. Breng daarom in een gipsplatenwand eerst een extra dwarsligger of een stuk multiplex aan tussen twee staanders van het regelwerk. Een wastafel hangt gemiddeld 90 cm hoog.

Maak aftakkingen (12 mm) van de leidingen voor warm en koud water. Hiervoor zaagt u de leiding door op twee plaatsen, 19 cm van elkaar. Verwijder het losse pijpje en zet er een T-stuk voor in de plaats. Op soortgelijke wijze leidt u vanaf de riolering een PVC-buis (40 mm) tot midden onder de wastafel, zo dicht mogelijk tegen de wand. Monteer de twee verbuigbare kraanbuisjes in de daarvoor bestemde openingen van de wasbak, alsmede de kraan zelf. Zet ook de afvoerplug vast. Aan de achterkant van de wastafel zitten twee ophanggaten. Meet nauwkeurig hun hart-op-hartafstand op en teken ze met behulp van een waterpas af op de wand. Boor gaten van 12 mm, steek er pluggen in en bevestig de wasbak met de bijgeleverde ophanghaken, plugbouten of draadstiften. Plaats tenslotte de sifon en sluit de aan- en afvoerleidingen aan.

Ons nieuwe beleid biedt u de mogelijkheid uw huurwoning aan te passen aan uw eigen wensen. Vanzelfsprekend zijn hier spelregels aan verbonden. Deze spelregels horen bij de Klussenwijzers, zodat u een goede afweging kunt maken voordat u daadwerkelijk in de woning aan de gang gaat. Een van de eisen is dat de woningaanpassing moet voldoen aan de kwaliteitseisen van Woonbron. Voordat u begint moet u toestemming vragen voor de voorgenomen renovatie van badkamer en/of toilet.

De afvoerleiding van het riool mag nooit aangesloten worden op een buis met een kleinere diameter. Gebruik een hittebestendige PVC afvoerleiding.

KWALITEITSEISEN

Voor het plaatsen of vervangen van onderdelen in uw badkamer of toilet zijn de volgende kwaliteitseisen van toepassing:

Bouwkundige en/of veiligheidstechnische aspecten:

Leidingwerk en riolering

- Verander bij voorkeur niets aan het leidingwerk en de aansluitpunten van gas, water en elektra. Is dit toch noodzakelijk dan dient dit door een erkend installateur uitgevoerd te worden.
- De aansluitingen van het sanitair op de binnenriolering moeten waterdicht zijn.
- De sifon of stankafsluiter moet altijd bereikbaar zijn. Bij een ligbad via een inspectieluik.

EEN WASMACHINE AANSLUITEN**

Maak met een T-stuk een aftakking van de waterleiding naar een makkelijk bereikbare plaats dicht bij de wasmachine. Bevestig aan het uiteinde een muurplaat voor de kraan. Sluit een afvoerpijp met sifon op de riolering aan. De bovenkant moet op minstens 65 cm boven de vloer komen. Lijm hierop een PVC-sok met een speciaal rubberen manchet, waarin u de afvoerslang van de machine klemt.

WATERBESPAREND SANITAIR

De gemiddelde Nederlander gebruikt 135 liter water per dag, ofwel 50.000 liter per jaar. Alleen al een waterbesparend toilet kan het verbruik terugdringen tot 10.000 liter per persoon per jaar. Een stortbak met een beperkte inhoud en een spoelonderbreking besparen ongeveer

5.000 liter. Met een spaardouchekop -geschikt voor een combiketel of een boiler- kan de besparing oplopen tot 7.500 liter. Bovendien verbruikt u hiermee minder gas. Voor keuken- en wastafelkranen zijn volumebegrenzers verkrijgbaar, die zowel water (1.500 liter) als gas besparen. Bij elkaar scheelt dat al gauw tientallen euro's per jaar. Dat is misschien niet veel, maar wel mooi meegenomen.

Deze Klussenwijzer is bedoeld om u te ondersteunen bij klussen. Woonbron kan niet aansprakelijk worden gesteld voor inhoud en wijze van uitvoering.

Technische spelregels voor het installeren van sanitair

- De afvoerleiding van het riool mag nooit aangesloten worden op een buis met een kleinere diameter.
- Gebruik een hittebestendige PVC afvoerleiding.

Toiletpot

- Gebruik alleen materiaal met het KIWA-keurmerk of CE-keurmerk.

Fontein/wastafel

- Gebruik alleen materiaal met het KIWA-keurmerk of CE-keurmerk.
- De hoogte van de wastafel is 90 tot 95 cm boven de grond.
- De fontein moet aangesloten worden met een witte of chromen bekercifon met een afvoer in dezelfde kleur als op de binnenriolering. Bij een wandaansluiting wordt de doorvoer weggewerkt met een rozet.
- Bevestig de fontein of de wastafel met speciaal daarvoor bestemde bevestigingsbouten.
- De wastafel moet zijn voorzien van een stop.

Kranen

- Het gebruik van stopkranen is aan te raden, want dan kunt u, terwijl u de kraan monteert of demonteert, gebruik blijven maken van stromend water in de rest van de woning.
- De kraan die gebruikt wordt, moet van

het merk Venlo of Grohe zijn en voldoen aan het KIWA of CE-keurmerk.

- De kraan in het bad moet bij voorkeur in het midden van de lange zijde en in de douche bovendien 1,10 meter boven de grond worden geplaatst.

Douche

- De hoogte van de douche(cabine) moet bij voorkeur 2,10 meter zijn.
- Gebruik bij voorkeur alleen materiaal met KIWA en CE-keurmerk.
- De douchecabine die wordt gebruikt moet goed (spat)waterdicht zijn en worden afgewerkt met schimmelwerende kit. De bevestigingsmiddelen zijn van roestvrij staal.
- Het formaat van de douchebak is minimaal 80 bij 80 cm en bezit een plaatdikte van 3,5 mm.

Bad

- Het ligbad moet geaard zijn.
- Als het bad rondom is dichtgemaakt, moet er een inspectieluik aanwezig zijn.
- Gebruik voor de afwerking van het tegelwerk schimmelwerende kit (sanitair kit).
- Het bad moet waterpas liggen.

Tegelwerk

- Tegelwerk moet strak, vlak en waterpas worden aangebracht. Ook moet u